

Technical Study Visit to Barcelona on Green and Inclusive Urban Planning

How Barcelona Integrates a Gender Perspective into Urban Planning

28-30 d'abril, 2026

Departament de Transversalitat de Gènere i Polítiques del Temps

Direcció de Serveis de Feminismes, Transversalitat de Gènere i LGTBI

Content

I. Gender mainstreaming

II. Urban Planning

- Criteria
- Examples
- Regulation
- Playgrounds

I. Gender mainstreaming

GENDER MAINSTREAMING

Gender mainstreaming means organising, improving, developing and evaluating policy processes so that a gender equality perspective is incorporated into

← all policies,

at all levels and →

← at all stages,

by the actors normally involved in policy-making.

Culture, sports,
social action,
urban
planning...

Administrative,
technical, middle
management,
senior
management...

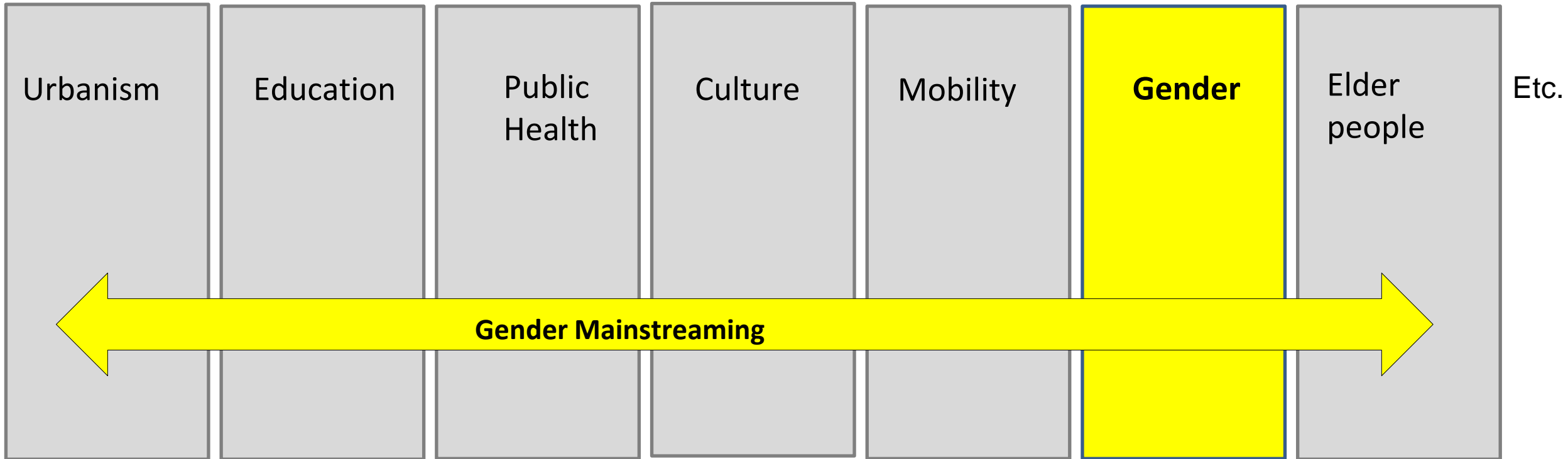
Definition, design,
implementation,
evaluation...

Council of Europe, Group of Specialists on Gender Mainstreaming (1999);
Barcelona City Council policy practice

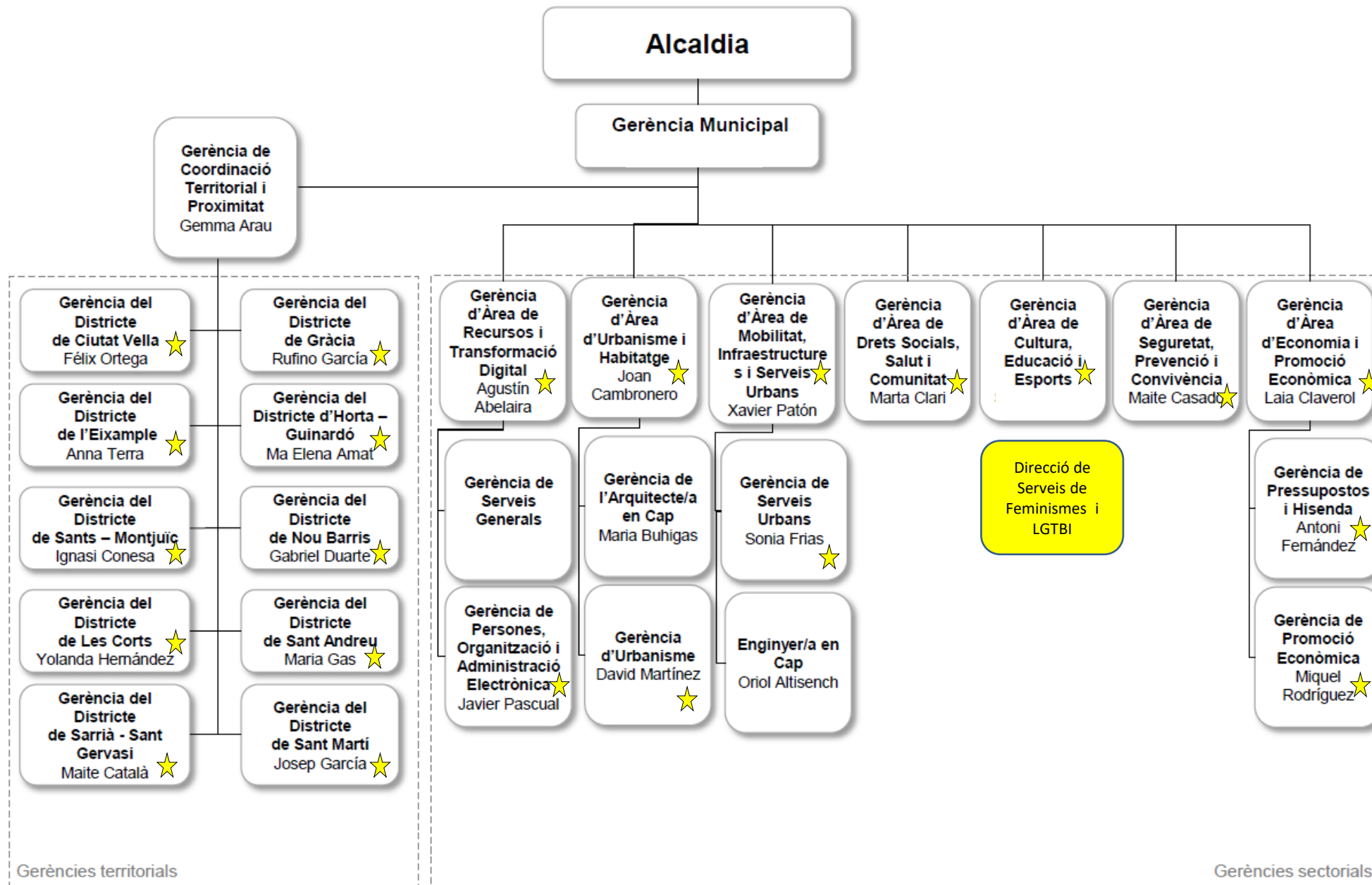
DUAL STRATEGY

Dual strategy = targeted policies + mainstreaming policies

Organització executiva

Il Pla per la justícia de gènere 2021-2025

1. Canvi institucional

1. Sistemes d'informació

2. Incorporació de la perspectiva de gènere a la normativa, plans i programes

3. Implementació de polítiques, plans i programes

4. Avaluació de polítiques, plans i programes

5. Representació i estructures institucionals

6. Formació

7. Pressupost i fiscalitat

8. Contractació pública

9. Subvencions

10. Polítiques de gestió de persones

11. Premis i distincions

12. Comunicació inclusiva

13. Participació institucional

2. Economia per a la vida i organització dels temps

14. Promoció econòmica feminista

15. Democratització de les cures

16. Organització dels temps

17. Lluita contra la feminització de la pobresa i la precarietat

18. Recursos tecnològics i bretxa digital

3. Ciutat de drets

19. Participació social i política

20. Salut i drets sexuals i reproductius

21. Acció social

22. Esports

23. Coeducació i ciència

24. Cicle de vida

25. Cultura i memòria col·lectiva

26. Ciutadania, migracions i interculturalitat

27. Habitatge

28. Vides lliures de violències

29. Justícia global i relacions internacionals

30. Diversitat sexual i de gènere

31. Masculinitats

4. Barris propers i sostenibles

32. Ecologia i sostenibilitat

33. Espai urbà

34. Mobilitat

35. Prevenció i seguretat

36. Proximitat: serveis i equipaments als barris

II. Urban Planning *Criteria*

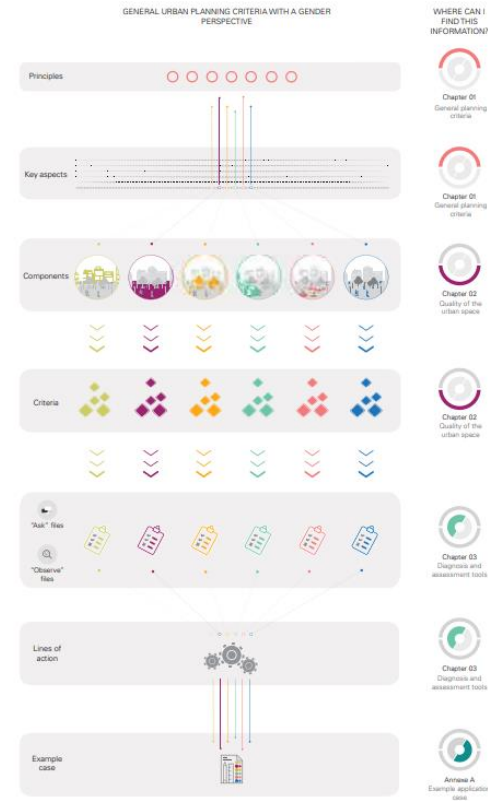

II. Urban planning

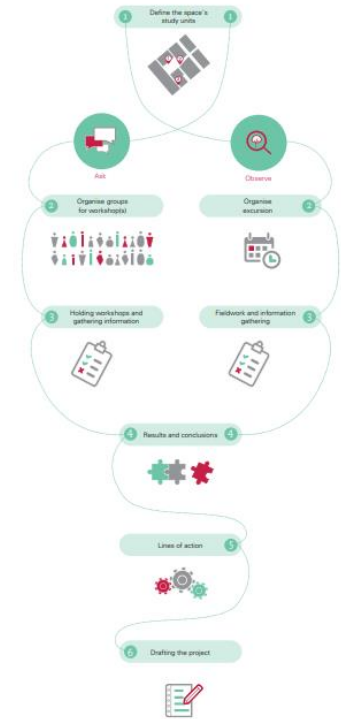
Handbook for everyday life urban planning

Urban planning with a gender perspective

February 2019

3.2 Steps of the everyday-life analysis tool

○ 1. Façade/perimeter

- Existència d'espais buits i passius
- Diversitat d'usos
- Transparència
- Unitats i obertures
- Qualitat de materials i detalls

1. Façana / perímetre

Els primers components que s'analitzen són parts de la realitat física del barri. El més significatiu és el pla vertical que envolta els espais públics i quines són les seves característiques de diversitat, permeabilitat etc. La intensitat, la vitalitat d'aquests espais, ve molt determinada pels intercanvis amb el perímetre envoltant.

En els teixits de la ciutat mediterrània, aquest perímetre en la majoria dels casos és la façana de les cases situades tocant a la vorera, però en altres casos també ho són els jardins perimetrals, l'arbrat d'una plaça, els límits d'un parc, etc.

Sota l'epígraf es reuneixen els "criteris de qualitat" següents:

◆ Existència d'espais buits i passius

Fa referència a espais exteriors sense activitat o baixos tancats. Un pàrquing en superfície, un descampat on no hi passa mai res o comerços tancats no ofereixen espais de trobada ni activitat i poden suposar inseguretat. Els espais buits, però, poden ser espais de joc, lúdics i de vida en comú; dependrà de l'ús que la ciutadania li doni.

◆ Diversitat d'usos

Una façana amb diversitat d'usos, que inclogui espai residencial, comerç quotidià (aliments i productes de primera necessitat), equipaments i oficines/tallers, facilita molt la realització de les tasques quotidianes. Un perímetre amb diversitat donarà cabuda a la trobada, el joc, el passeig, etc. La diversitat de funcions facilita la mobilitat de proximitat i les xarxes socials.

◆ Transparència

A la façana construïda, els vidres, les obertures o les tanques amb transparències trenquen les dinàmiques privat/públic i faciliten la comunicació dins i fora. Les plantes baixes obertes al carrer i en comunicació amb l'habitatge són un enllaç clau per a la vida comunitària. Quan l'habitatge es barreja amb altres funcions, l'activitat domèstica presta la seva energia a tallers, oficines i serveis (Habitat - Grupo de Investigación de la UPC, 2010). En el perímetre (façana no construïda), aquesta comunicació dins i fora s'observa posant l'atenció en com són les parets vegetals, murs, tanques, etc.

◆ Unitats i obertures

L'activació d'una façana construïda mesurada en la grandària de les unitats i la quantitat d'entrades és un bon predictor del grau d'activitat de la façana i de les oportunitats de trobada i barreja social (Gehl Institute, 2016). Un perímetre actiu es mesura en els accessos i les restriccions que hi ha a l'espai obert (jardí, una plaça, descampat...).

◆ Qualitat materials i detalls (diversitat)

Les façanes poden ser més interessants o menys, o donar caràcter a un carrer, segons la composició dels seus materials i els detalls. Aquest apartat vol valorar l'atractiu de la façana o perímetre.

○ 2. Roads / surfaces

- Velocitat dels vehicles
- Connectivitat
- Distribució de l'espai i espai lliure de pas
- Passos de vianants i espais de vida
- Infraestructura ciclista
- Sòl tou drenant o no pavimentat
- Accessibilitat

2. Vials / paviments

El segon component és el pla horitzontal de l'espai. S'hi inclouen els tipus de vials i formes de trànsit, voreres, proteccions, paviments, etc. Amb els criteris d'aquest grup s'intenta apreciar la seguretat, l'accessibilitat i la comoditat que aquest pla horitzontal dona a la ciutadania. En l'entorn de la ciutat mediterrània, on aquest treball es planteja en primera instància, aquests aspectes venen molt definits per l'amplada de les voreres, la velocitat i proximitat del trànsit rodat, l'atenció als recorreguts per a les persones amb diversitat funcional, etc. En altres entorns més oberts, altres aspectes poden ser més importants. Per això es reuneixen els "criteris de qualitat" següents:

◆ Velocitat dels vehicles

La disminució del trànsit privat (en benefici del transport públic) i la reducció de la velocitat del vehicle (màxim de 30 km/h) en general són mesures fonamentals per garantir la seguretat i la salut de la ciutadania. A les cruïlles especialment s'ha de provocar una reducció efectiva de la velocitat dels vehicles.

◆ Connectivitat

La connexió amb la trama urbana circumdant ha de ser contínua, fàcil i fluida. Els murs, carrers de molts carrils de vehicles, passos elevats, passadissos, culs-de-sac, etc., són barreres que dificulten aquesta connectivitat i, per tant, la vida quotidiana.

◆ Distribució de l'espai i espai lliure de pas

La mobilitat quotidiana és essencial i passa per posar la mobilitat a peu al centre; per tant, l'amplitud de les voreres i l'espai dedicat als vianants és un factor clau. Aquest espai lliure de pas i sense obstacles es recomana que sigui de 3,6 metres d'amplada per tal de facilitar no només la mobilitat a peu i en els dos sentits, sinó també el desenvolupament de la vida quotidiana (com ara comprar, jugar, socialitzar, passejar, etc.)

◆ Passos de vianants i espais de vida

Els passos de vianants han de ser suficients i coherents amb patrons de mobilitat per a vianants (un bon exemple són els creuaments en x). Els semàfors han de donar temps per travessar a peu als diferents col·lectius. A l'entorn dels passos de vianants es preveu "l'espai de vida", espai sense obstacles visuals d'un radi de 10 metres, per tal de garantir la màxima seguretat en els creuaments.

◆ Infraestructura ciclista

És prioritari garantir un espai segur i les infraestructures necessàries per a aquest mitjà de transport sostenible i quotidià. L'ús de la bicicleta per part de les dones és un bon indicador de la qualitat de les polítiques de gènere en matèria de mobilitat i espai públic.

◆ Sòl tou drenant o no pavimentat

El paviment és la base i el suport de les activitats quotidianes; per això, ha de donar resposta a la multiplicitat de requeriments que l'activitat humana i ciutadana exigeix. En aquest criteri es posa l'atenció en la superfície de sòl tou drenant o no pavimentat, per les seves qualitats de millora del medi ambient i de qualitat de vida. Aquest tipus de sòl és capaç de recollir l'aigua de la pluja i també de mitigar l'efecte d'illa de calor en un entorn proper.

◆ Accessibilitat (per a persones amb diversitat funcional, gent gran, cotxets...)

La normativa ja recull com cal que siguin els espais accessibles per a tota la ciutadania; la materialització d'aquesta és el que pretén recollir aquest punt.

3. Urban elements

- Necessitats bàsiques
- Parades de transport
- Il·luminació
- Elements per seure o recolzar-se
- Protecció del clima
- Elements de joc / activitats
- Verd Urbà

3. Elements urbans

Amb els dos grups anteriors s'ha recorregut tot l'envoltant físic de l'espai urbà; amb el tercer component de l'espai s'analitza l'equip de què disposa. Aquí s'inclouen criteris de qualitat que poden canviar completament l'apreciació de l'espai per part de les persones usuàries, com ara l'arbrat o la il·luminació, o que simplement faciliten la seva ocupació i gaudi, com els espais de joc, descans o conversa. Per això es reuneixen en aquest component els "criteris de qualitat" següents:

◆ Necessitats bàsiques

L'urbanisme de la vida quotidiana ha de cobrir les necessitats bàsiques de la seva població, especialment d'aquells col·lectius més vulnerables. La proximitat de WC públic (amb canviadors) o font d'aigua potable, principalment als espais de trobada, hauria d'estar garantida.

◆ Parades de transport

L'existència de parades de transport públic accessibles amb horaris de pas i recorreguts suficients és fonamental per a la vida quotidiana de la ciutadania.

◆ Il·luminació

Una distribució uniforme de la llum al carrer, especialment a les voreres i a l'espai de vianants, sense racons foscos i obstruccions com ara arbres o cartells publicitaris, promou una percepció de seguretat més gran i una accessibilitat millor.

◆ Elements per seure (no comercials) o recolzar-se

Perquè tinguin lloc activitats d'estada, descans i socialització, els espais per seure o recolzar-se són cabdals. Experts en la matèria diuen que una bona regla és situar llocs adequats per seure (adaptats a les diferents diversitats funcionals) a intervals regulars, per exemple, cada 75 metres.

◆ Protecció del clima

La protecció del sol a l'estiu i de la pluja o el vent a l'hivern fa d'un espai públic un lloc agradable o no. Són especialment sensibles a aquesta variable els espais d'estada (com bancs, cadires, espais de joc) o d'espera (com parades de bus).

◆ Elements de joc / activitats

Afavorir el joc i les activitats esportives a l'espai públic. L'objectiu no és només crear parcs infantils, sinó convertir la ciutat en un espai "jugable", inclusiu i saludable, especialment per als infants. El joc, a la vegada, promou la convivència i la vida comunitària (Cap a una política de joc a l'espai públic, Barcelona, 2018).

◆ Verd urbà

Un bon indicador de qualitat de vida i salut a la ciutat és l'extensió i biodiversitat dels espais verds, superfície plantada i arbrat viari. Verd urbà comprès en tots els seus estrats (plantes, arbusts i arbres), i en tots els components de l'espai públic (façanes, perímetre i vials).

○ 4. Entorn

- Neteja i manteniment
- Percepció d'escala
- Visibilitat
- Llegibilitat
- Soroll
- Qualitat de l'aire
- Cura comunitària i control social

4. Entorn

La percepció de la qualitat de l'espai també està condicionada per alguns criteris que no es poden associar a cap component físic, sinó que impregnen l'entorn en la seva consideració més àmplia. Criteris com el soroll, la qualitat de l'aire o les males olors són evidents, però també tot el que pugui contribuir a la seguretat o a la imatge de neteja i cura. Per això es reuneixen en aquest component els "criteris de qualitat" següents:

◆ Neteja i manteniment

Tot i ser un tema cabdal, moltes vegades no es té present des de l'inici del disseny; el treball interdepartamental i transversal és una bona manera d'enfocar-ho. Una de les demandes constants que fa la ciutadania en els espais de participació urbana és la necessitat d'una bona neteja i un bon manteniment en tots els espais. En aquest aspecte, la cogestió i la corresponsabilitat entre Administració i ciutadania són clau.

◆ Percepció d'escala

Una ciutat que posa al centre les persones i el seu benestar construeix una ciutat a escala humana. Es tracta de situar-se des de la perspectiva de les persones, adaptar-se a la seva velocitat caminant, al seu angle de visió, a les seves percepcions ambientals, etc.

◆ Visibilitat

La percepció de seguretat augmenta amb una bona visibilitat. Els racons, zones fosques, passadissos, entrades amagades, etc., són espais d'inseguretat per a alguns col·lectius, especialment les dones. "Veure i ser vist" és un dels principis de planejament urbà per a ciutats més segures desenvolupat per Montreal.

◆ Llegibilitat

"Saber on ets i a on vols anar" també és un dels principis establerts per a ciutats més segures de Montreal. Aquest apartat se centra a promoure uns espais coherents, ben senyalitzats i de lectura fàcil per al vianant.

◆ Soroll

Nombrosos estudis i l'experiència pròpia demostren els efectes perjudicials del soroll sobre la salut (trastorns del son, problemes psicològics, cardíacs, etc.). Una ciutat cuidadora ha d'establir uns màxims de soroll permesos per al benestar de la ciutadania.

◆ Qualitat de l'aire

La cura de la vida requereix un aire en les millors condicions possibles; per això, l'urbanisme de la vida quotidiana treballa per reduir la contaminació de l'aire. Un aire net i unes olors agradables com les de la vegetació augmenten el benestar i la salut de tota la ciutadania.

◆ Cura comunitària i control social

Hi ha espais que, tant pel seu disseny com per les xarxes socials que els sustenten, són facilitadors de la vida quotidiana. Són espais on conviuen diferents activitats, diferents perfils de persones, en diversos moments del dia, allunyats del trànsit, amb una xarxa de persones que es coneixen i es donen suport.

○ 5. People profile

- Edats
- Cura
- Autonomia i mobilitat
- Cultures i orgiens
- Grau de relació

5. Perfil de les persones

Un espai on es trobin el màxim nombre de perfils de persones, ja sigui per edat, cultures i orígens o autonomia/dependència, serà un espai més inclusiu, amb més capacitat d'acollida i, per tant, de sosteniment de la vida quotidiana.

L'observació del teixit social permetrà un aterratge millor en qualsevol intervenció. Per això, és també part d'aquesta diagnosi representar les coneixences, les xarxes i els grups que transiten i es reuneixen en els espais públics. En aquest component es reuneixen els "criteris de qualitat" següents:

◆ Edats

Un bon predictor d'un espai inclusiu és la diversitat de generacions que ocupen aquest espai. Un plaça amb infants, adults i gent gran permetrà l'intercanvi intergeneracional.

◆ Cura

L'urbanisme amb perspectiva de gènere promou la cura comunitària i socialitza les tasques de sosteniment de la vida. Des d'aquesta perspectiva, la cura deixa de ser una activitat individual i privada per passar a ser una tasca col·lectiva i pública. Per tant, també serà un bon indicador d'espai inclusiu la presència de persones cuidadores i persones cuidades.

◆ Autonomia i mobilitat

Quan un espai és accessible, segur i conegut, els infants i les persones amb mobilitat reduïda poden transitar-hi i estar-hi de manera autònoma. Això també representa que no necessiten persones cuidadores que els acompanyin en els seus recorreguts quotidians i, per tant, significa més temps i autonomia per a les persones cuidadores en el seu dia a dia.

◆ Cultures i orígens

Finalment, la presència de persones d'orígens i cultures diferents també serà senyal que ens trobem en un espai de convivència i intercanvi; per tant, un espai inclusiu.

◆ Grau de relació

Un entorn on les persones es reconeixen i coneixen, on formen un teixit de relacions, serà un espai en què la cura comunitària i l'ajuda mútua seran molt més fàcils.

6. Uses of the space

- Activitats
- Horaris del dia
- Patrimoni i simbolisme
- Seguretat

6. Usos de l'espai

L'últim component és el d'usos, una aproximació a les activitats que es duen a terme a l'espai públic i les xarxes socials que les sustenten. El disseny de l'espai físic no és garantia d'èxit, si per èxit s'entén que l'espai faciliti la realització i socialització del treball domèstic i de cura, l'intercanvi generacional i cultural. I és que les solucions generalistes no funcionen; el que dona bons resultats en un lloc o moment donat pot no fer-ho més endavant, en un altre lloc o en circumstàncies diferents. Les persones i les seves relacions són el fet diferencial que no es pot oblidar, controlar ni predir. El teixit social que s'amaga darrere de les estructures físiques és el que dona sentit als espais comuns i els espais públics (Paricio, 2018).

Per analitzar aquest component caldrà una observació més detallada, feta en diferents moments del dia i en dies diferents (laborable / no laborable). En aquest component s'agrupen els "criteris de qualitat" següents:

◆ Activitats

La diversitat de les activitats que es duen a terme a l'espai públic també és clau per a una ciutat inclusiva. La possibilitat de realitzar activitats de joc, socialització, descans o activitats artístiques, a més de ser espai de trànsit, assegura que es facilitin les tasques de cura.

◆ Horaris del dia

Són molt diferents els perfils de persones i les activitats que tenen lloc a l'espai públic, depenent de la franja horària i de si és laborable o festiu. Una ciutat amb perspectiva de gènere s'adapta als diferents ritmes i horaris. Les necessitats d'il·luminació a la nit, la gestió d'horaris d'un equipament o la gestió d'activitats d'un espai d'ús comú fan cabdal tenir present les dinàmiques temporals.

◆ Patrimoni i simbolisme

La ciutat inclusiva destaca el patrimoni i el simbolisme dels espais i elements. El veïnat els ha omplert de significat, de manera que són espais i elements que recullen la memòria històrica i faciliten teixir relacions i intercanvis socials. Aquesta perspectiva també valora i promou els espais que reconeixen el llegat de les dones en la història o que les fan participants del present (nomenclatura dels carrers, obres artístiques a l'espai públic, etc.).

◆ Seguretat

Un espai es percep com a segur quan compleix els principis de bona visibilitat, bona il·luminació, concurrència de persones, control informal i oportunitat de demanar ajuda (Michaud, 2002).

II. Urban Planning

Examples

Peatonalizaciones

21 distritos

MADRID

4 C. de Alonso Carbonell

Madrid, Comunidad de Madrid

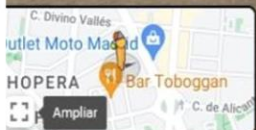
Google

Street View - mar 2022

CALLE
ALONSO CARBONELL

Pje. de Alonso Carbonell

Google

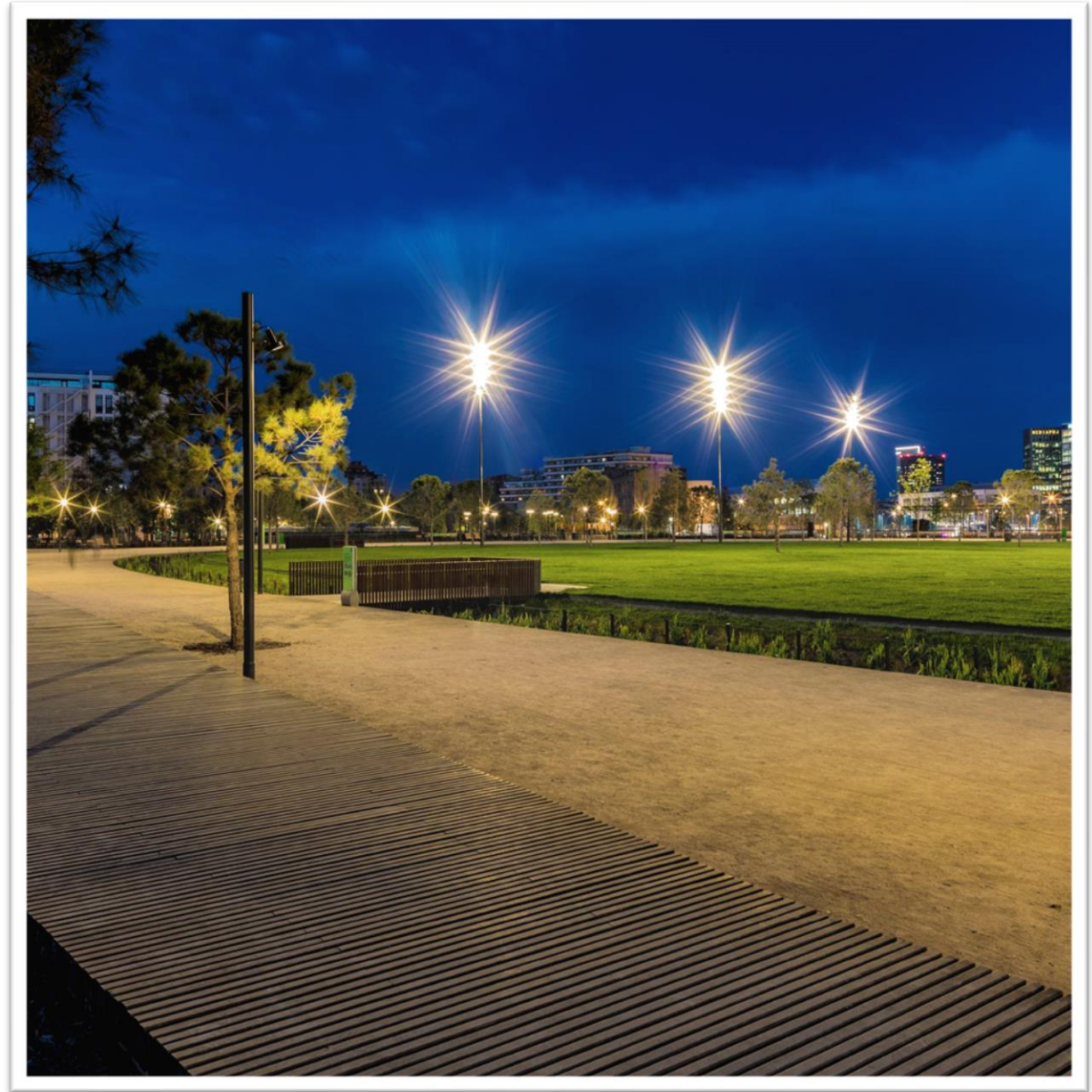

Adobe Stock | #281086691

The myth of lighting

The myth of lighting

II. Urban Planning

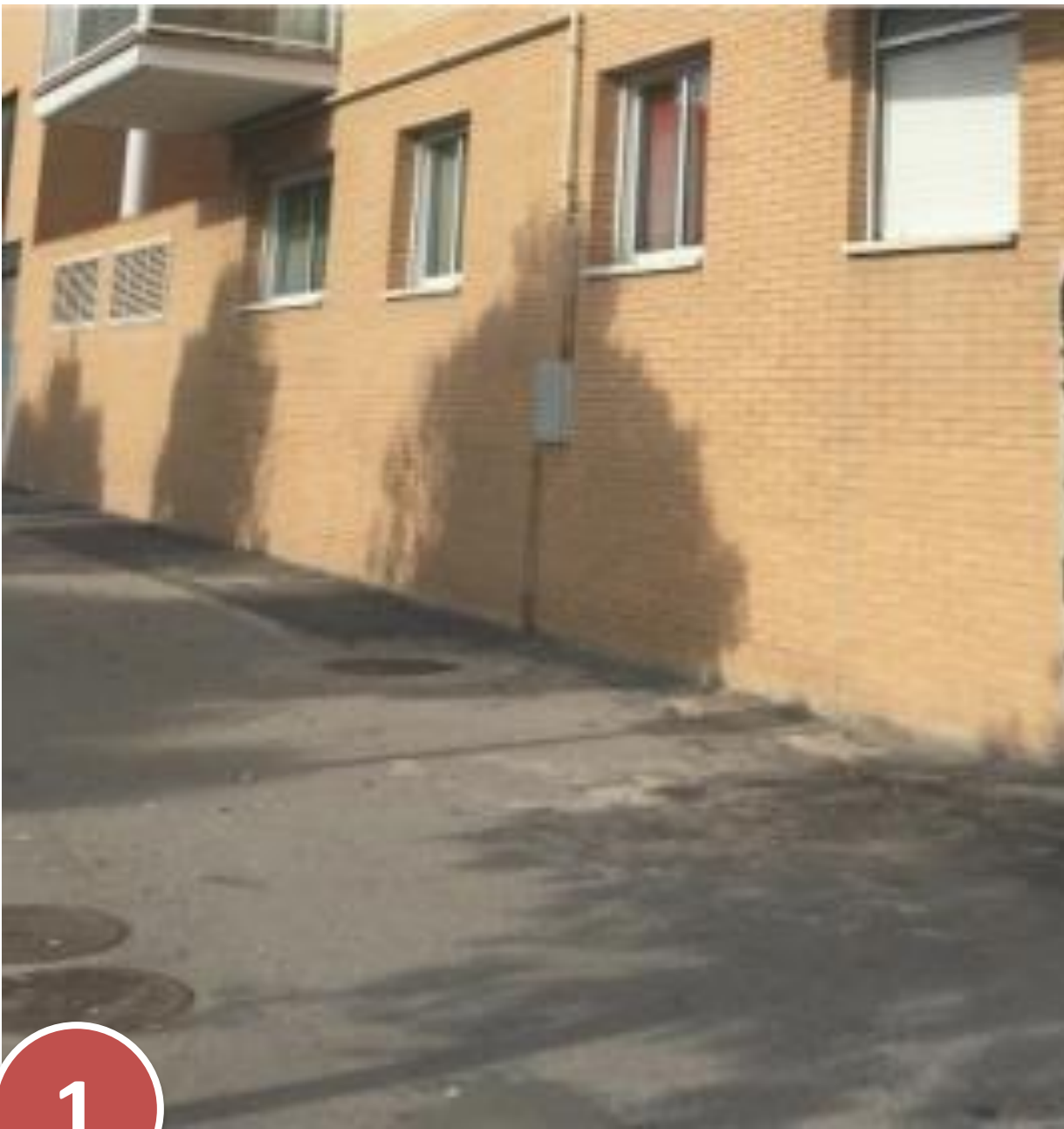
Test

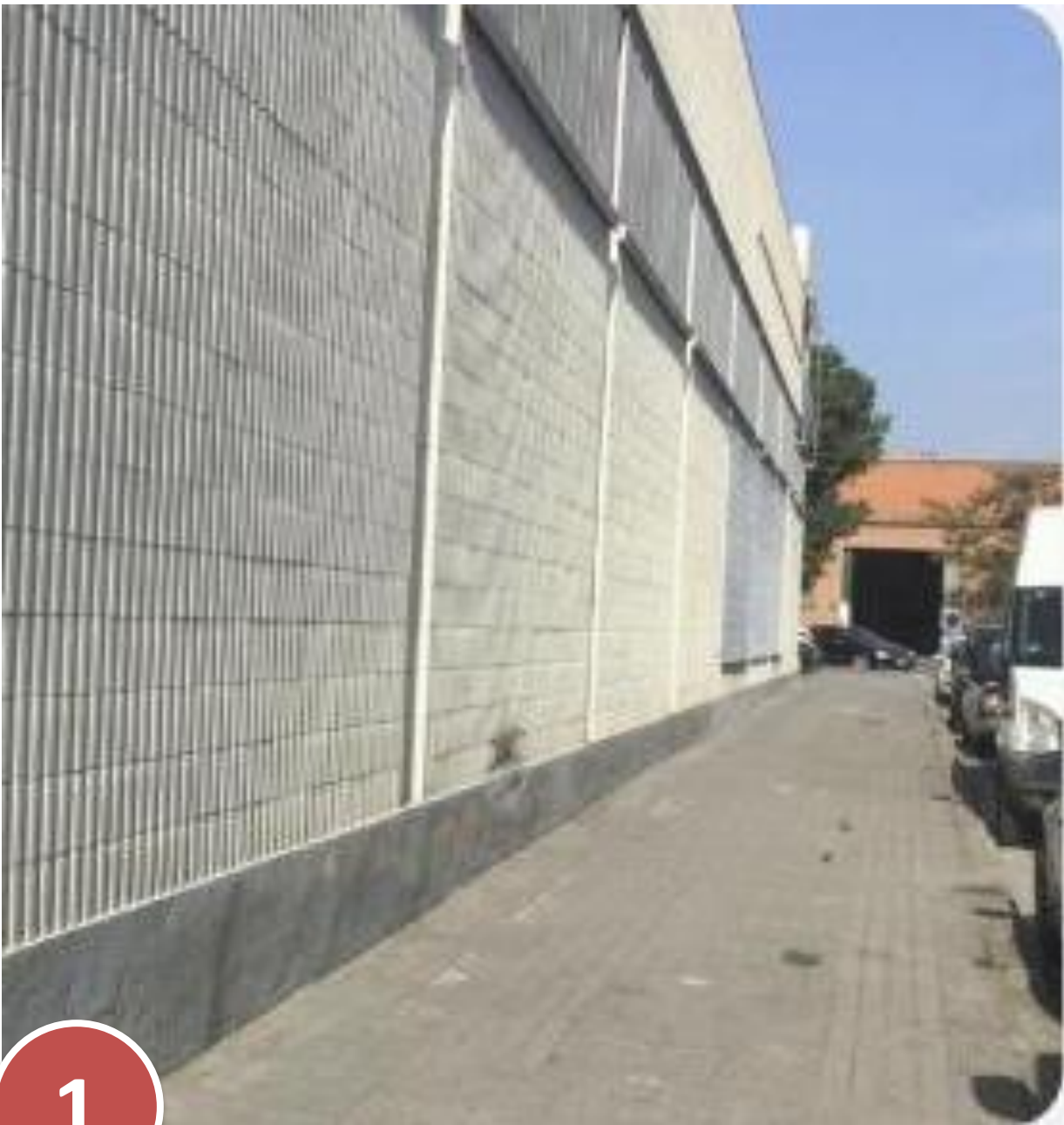

1

2

1

2

3

1

2

1

2

3

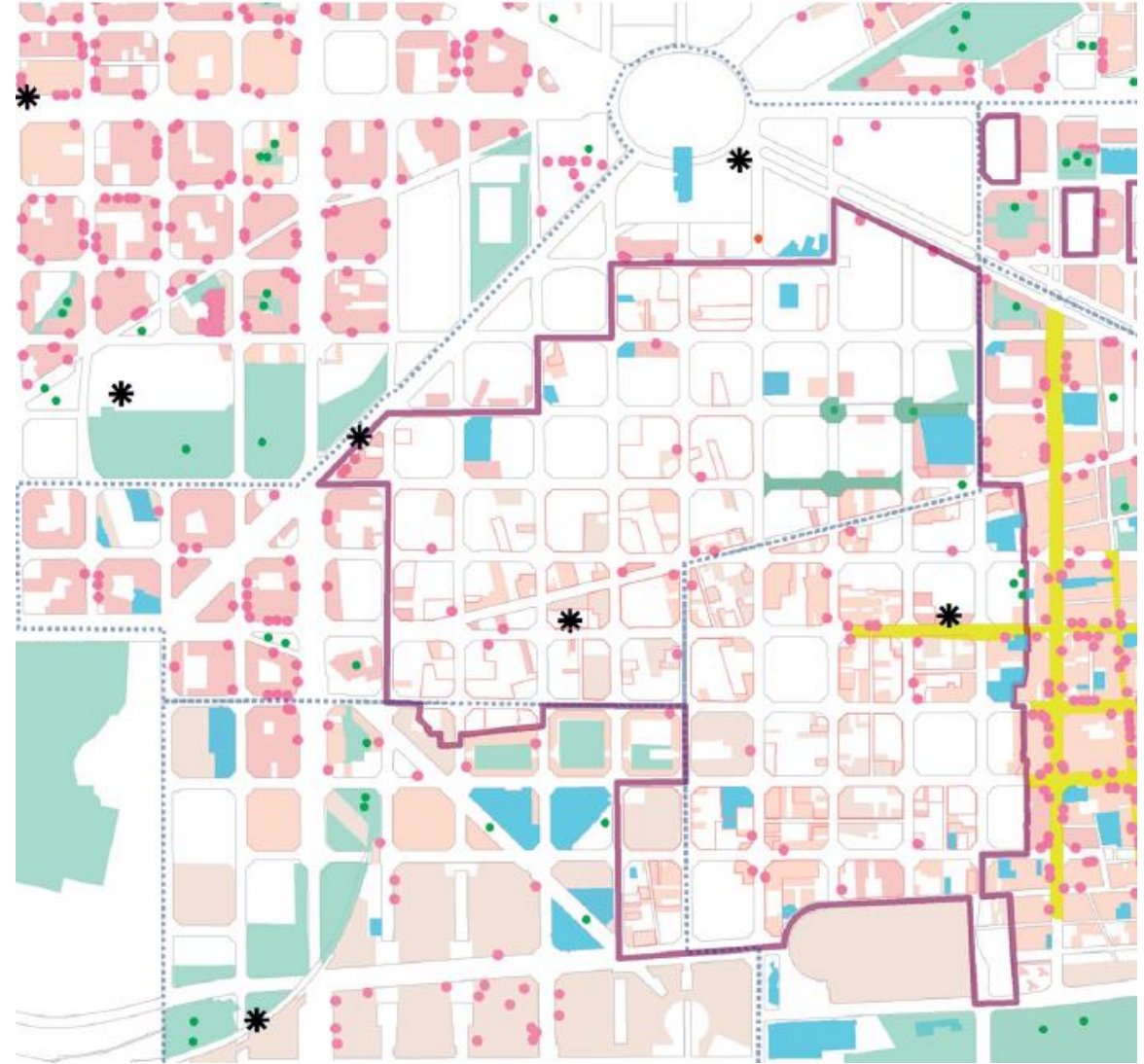

II. Urban Planning *Regulations*

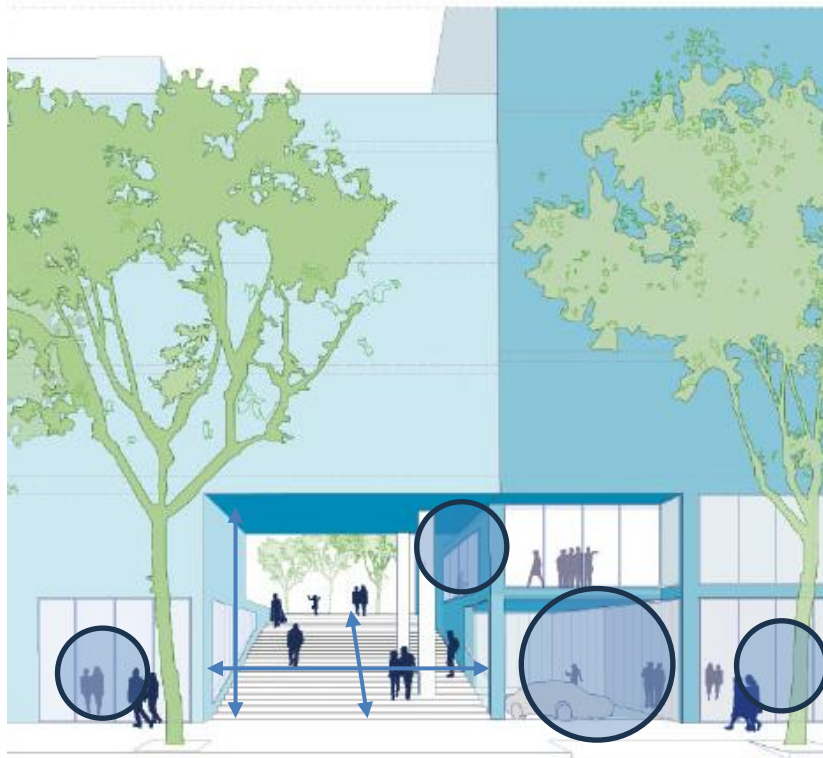
Urban planning

Workflow:

1. [Urban planning] **Definition of planning rules**
2. [Gender] **Preliminary considerations**
3. [Designer] **Drafting of gender impact report**
4. [Gender] **Feedback and comments on report**
5. [Urban planning] **Final approval and adoption of planning rules**

Example I

Palafitic passage
Interior park
Night life

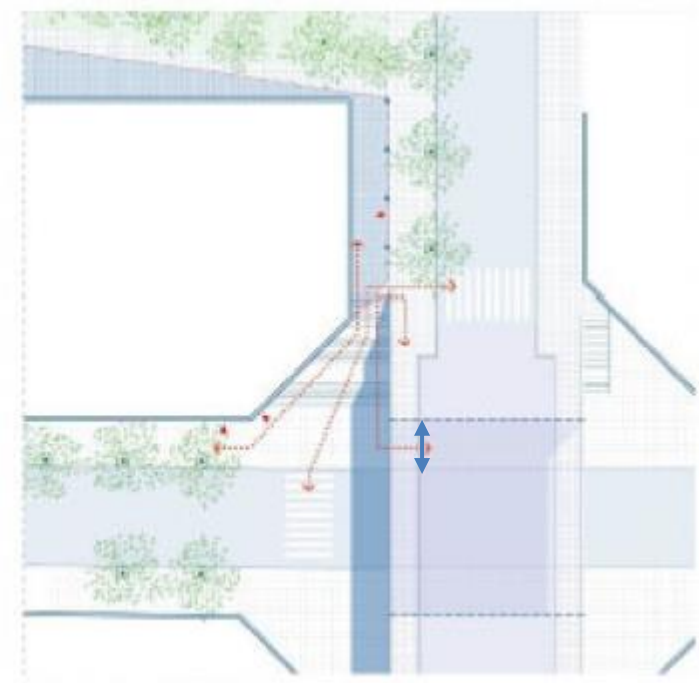
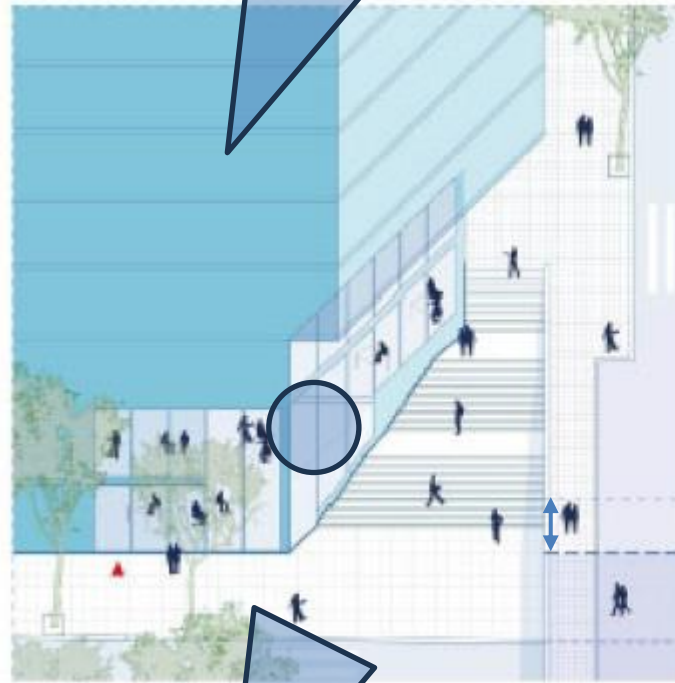
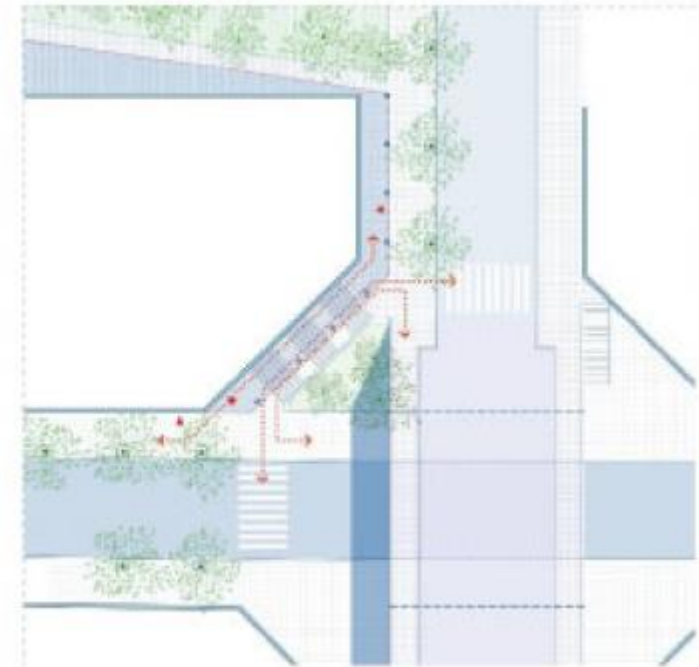
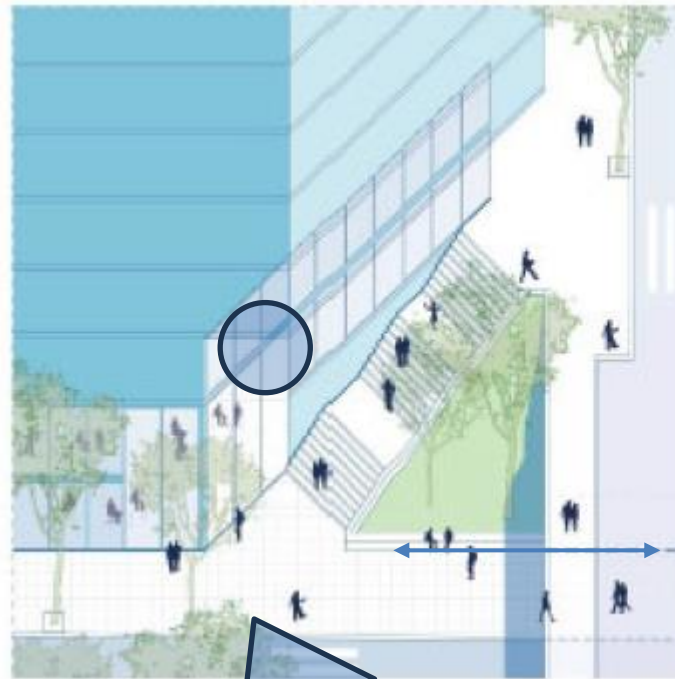

Example II

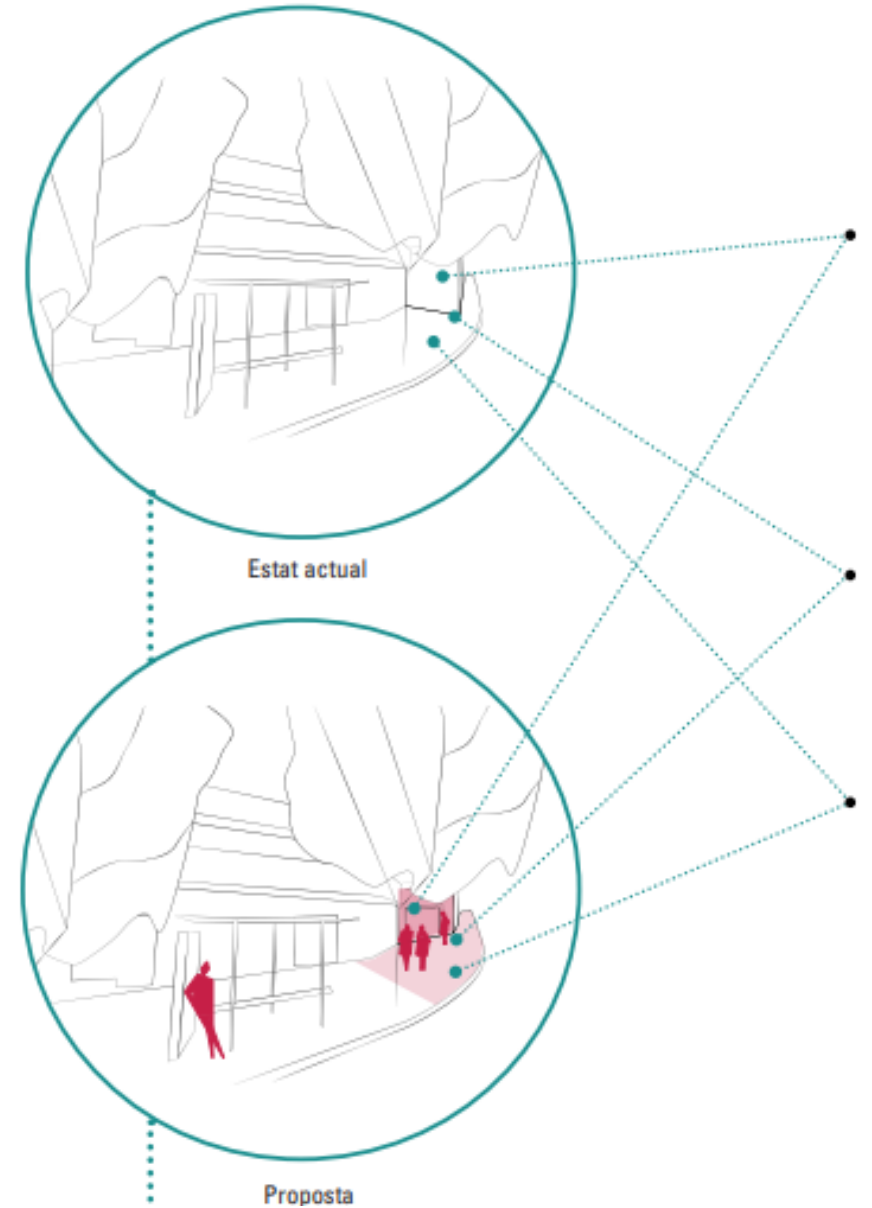

Transparency
Visuals

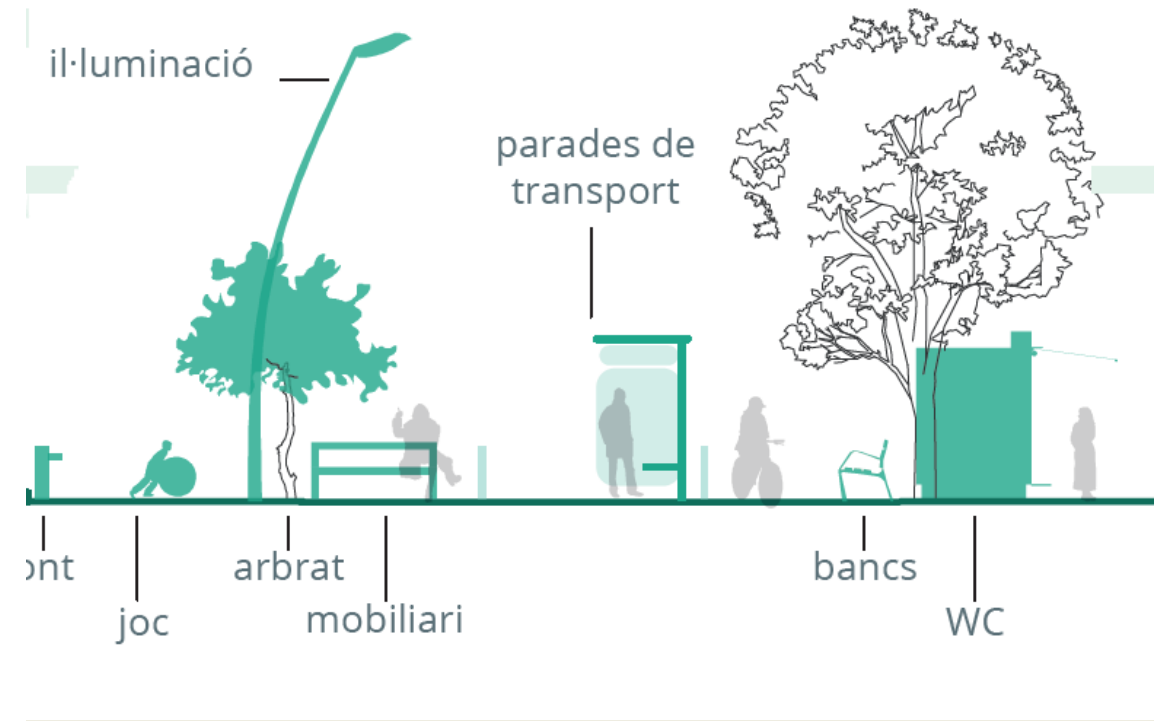
Aims

- Gender and care **into account**
- **All stages** of public policy
- Gender with the **"grown-ups"**

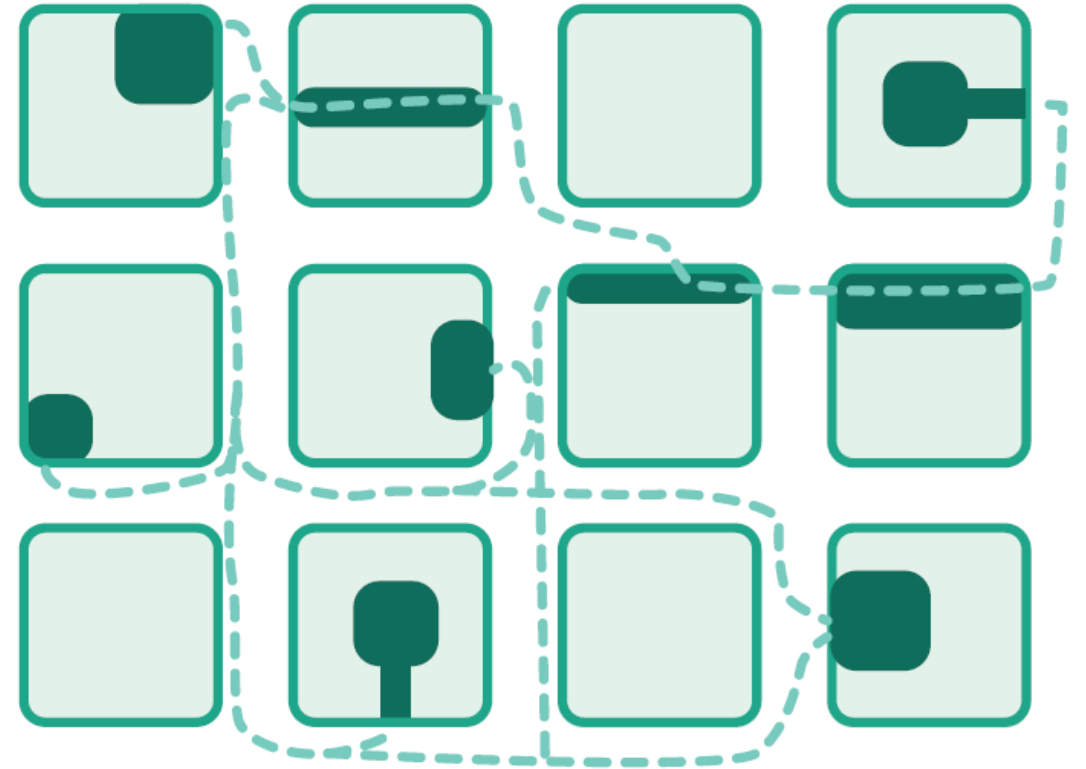
Success factors

- **Methodological** booklet
- **Mandatory** and binding
- Regular **meetings**

Lessons and advice

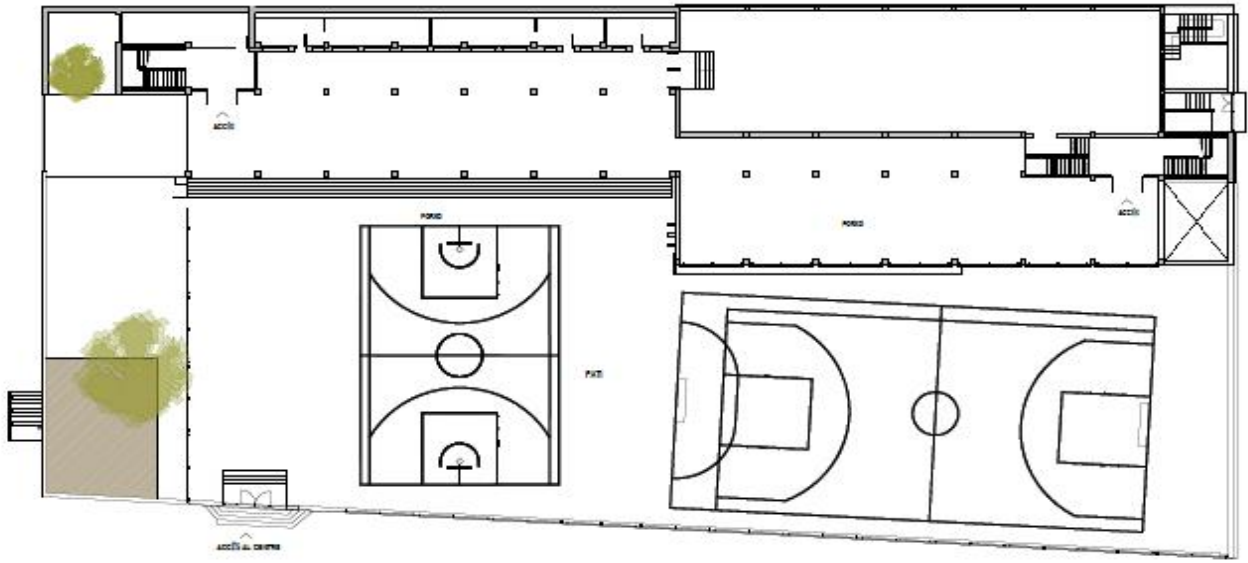
- **Training** at all levels
- Each other's **limitations**
- Avoid gender **rhetoric**

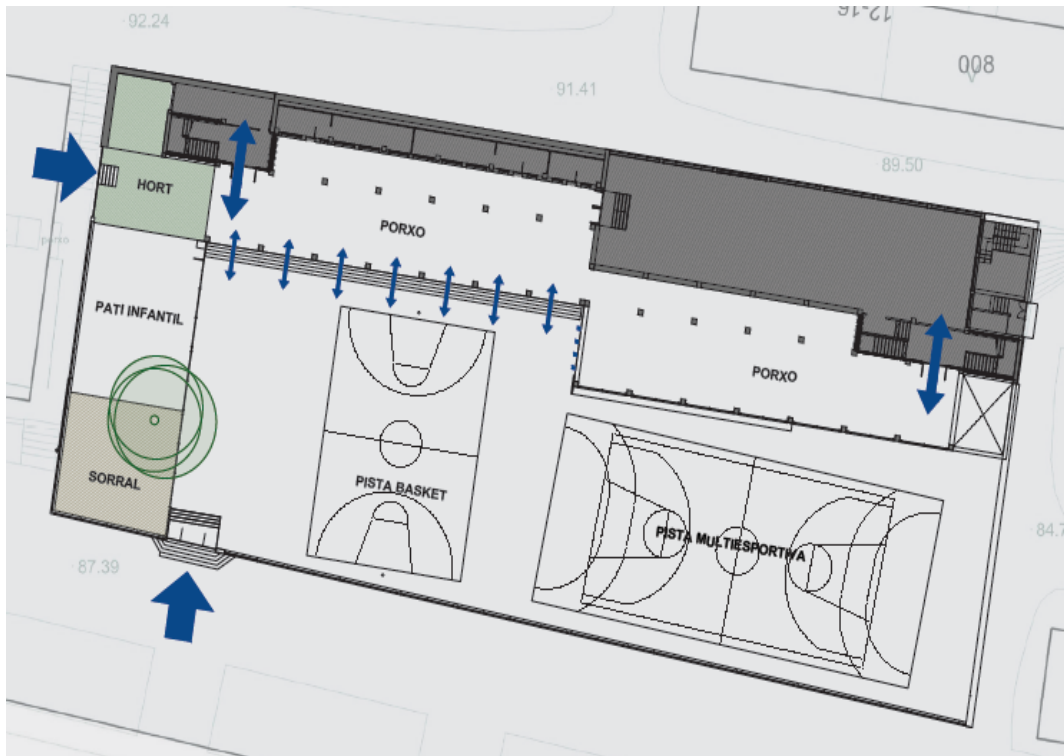

II. Urban Planning ***Playgrounds***

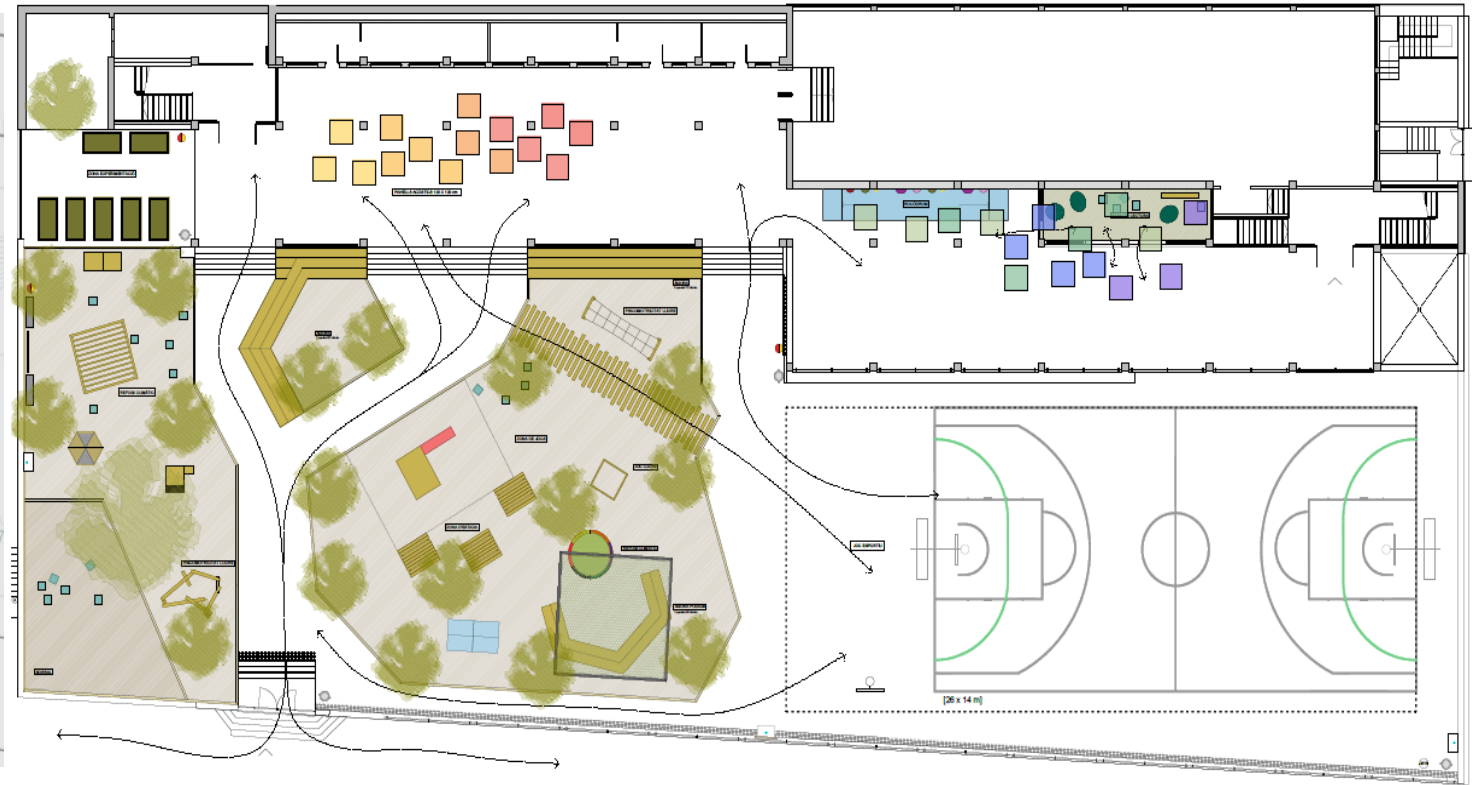
COMMON PLAYGROUND

BEFORE

PROPOSAL

ABANS

DESPRÉS

ABANS

Escola Mas Casanovas

DESPRÉS

IA Vapor i Molí

II. Urban Planning

Change is built step by step

← 67 Carrer de Santander
Barcelona, Catalunya

 Google Street View

jul. del 2024 [Mostra més dates](#)

Gràcies!

شكراً لك